

Україна у фокусі

23 – 29 березня

2015 року

ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>4</i>
<i>ВІДСТАВКА ІГОРЯ КОЛОМОЙСЬКОГО: ВИБІРКОВА БОРОТЬБА З ОЛІГАРХАМИ.....</i>	<i>4</i>

І. Огляд політичних подій за тиждень

23
березня

Глава СБУ Валентин Наливайченко звинуватив чиновників Дніпропетровської обласної державної адміністрації у тому, що вони підтримують збройні злочинні угруповання, які діють в Донецькій і Дніпропетровській областях. Крім того, він відзначив, що заступники голови Дніпропетровської ОДА Ігоря Коломойського Геннадій Корбан і Святослав Олійник, а також нардеп Андрій Денисенко проходять у справі про вбивство співробітника СБУ у Волновасі.

Народні депутати України Андрій Денисенко, Віталій Купрій, Валентин Дідич та Олександр Дубінін заявили про свій вихід із фракції Блок Петра Порошенка в парламенті. За словами Денисенка, це рішення обумовлене заявами глави СБУ Валентина Наливайченка, спрямованими у бік заступників голови Дніпропетровської ОДА.

Кабінет міністрів України звільнив голову Державної фіскальної служби Ігоря Білоуса, а також його заступника Володимира Хоменка та відповідального за Митницю Анатолія Макаренка. Раніше, 24 лютого, прем'єр-міністр Арсеній Яценюк заявив про початок службового розслідування.

Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк назвав звинувачення в корупції на адресу Кабміну брехливими і таким, які провокують політичну кризу 2005 року. Він повідомив, що попросив Генпрокуратуру провести розслідування щодо звинувачень на адресу уряду з боку усуненого з посади голови державної фінансової інспекції Миколи Гордієнка, який відвідував у Верховній Раді про корупційні схеми в уряді Арсенія Яценюка.

Управління ООН з координації гуманітарних питань повідомило, що кількість жертв конфлікту на сході України перевищила 6 тисяч осіб. У доповіді організації зазначено, що «повних даних про загиблих в результаті останнього загострення бойових дій (з середини січня по середину лютого) ще не надійшли. Загалом з початку конфлікту в середині квітня 2014 року та до 19 березня 2015 задокументовано загибель 6072 осіб, ще 15345 отримали поранення».

У Сімферополі (Крим) на території Свято-Нікольського храму відбувся похорон молодшого сина колишнього президента Віктора Януковича. Екс-президент і члени його сім'ї були присутні на похороні. Про це повідомив один зі служителів Свято-Нікольського храму. Як відомо, у неділю 22 березня низка українських ЗМІ повідомили, що Віктор Янукович-молодший загинув в результаті нещасного випадку на озері Байкал – його джип, провалившись на льоду, пішов під воду.

24
березня

Голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації Ігор Коломойський подав у відставку. Президент України Петро Порошенко задовольнив його прохання.

25
березня

Голову Державної служби України з надзвичайних ситуацій Сергій Бочковський та його перший заступник Василь Стоєцький затримали прямо на засіданні Кабміну. Їх звинувачують в організації корупційних схем закупівлі палива у приватних компаній за завищеними цінами. При переказі коштів через офшорні компанії частина з них «осідали» на особистих рахунках Бочковського і Стоєцького. Голова МВС Арсена Аваков також повідомив, що його відомство також розслідує діяльність Міністерства аграрної політики та продовольства України та Міністерства екології та природних ресурсів, коли їх очолювали представники партії «Свобода».

У районі Артемівська Донецької області на міні підірвався пасажирський автобус з людьми. Внаслідок вибуху загинули чотири людини, 19 отримали поранення.

26
березня

Протягом останніх двох днів з Росії на Донбас було незаконно введено дві колони військової техніки, у складі яких – танки, паливозаправники та автомобілі. Про це заявив речник АТО Андрій Лисенко.

II. Аналітична довідка

ВІДСТАВКА ІГОРЯ КОЛОМОЙСЬКОГО: ВИБІРКОВА БОРОТЬБА З ОЛІГАРХАМИ

25 березня Президент Петро Порошенко прийняв відставку Ігоря Коломойського з посади голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації. Цьому передував публічний конфлікт між экс-губернатором та його оточенням і соратниками Президента Порошенка довкола контролю над двома державними підприємствами «Укртранснафта» і «Укрнафта», значними частками акцій яких володіють наближені до Коломойського структури. Попри гучну риторику учасників двох сторін конфлікту його поточне вирішення позначилося їх публічним примиренням.

*Чим було зумовлено такий перебіг конфлікту?
Як він характеризує відносини держави та бізнесу в Україні?*

Боротьба за державну власність

Непряме протистояння Порошенка та Коломойського, яке досягло свого піку протягом останніх днів, мало під собою сприятливий ґрунт доволі давно. Для цього були як об'єктивні, так і суб'єктивні причини. З одного боку, поєднання в особі Коломойського високопоставленого державного

посадовця та одного з найбільших українських бізнесменів вочевидь створювало конфлікт інтересів, який прямо суперечив задекларованому президентом і його оточенням курсу на побудову демократії європейського зразка. Аби бодай частково виправити цю невідповідність, Верховна Рада

своїми змінами до закону «Про акціонерні товариства» від 19 березня дала змогу державі повернути фактичний контроль над «Укрнафтою», дивіденди від якої отримував Коломойський, а наглядова рада «Укртранснафти» того ж дня усунула власного голову правління Олександра Лазорко, якого називають людиною Коломойського. Події того і наступних днів засвідчили реакцію Коломойського, який не бажав втрачати контроль над де-юре державними компаніями.

З іншого боку, характер усунення голови правління «Укртранснафти» та призначення його наступника викликав серйозні підозри в тому, що справжня мета цього кроку полягала не в поверненні компанії під контроль держави, а у включенні її до сфери впливу оточення Президента. На це вказали і силовий характер зміщення Лазорка, і позаконкурсний спосіб призначення його наступника. Іншими словами, цілком вірогідно, що під гаслом повернення державної компанії у її реальну власність члени президентської команди здійснили спробу зайняти нішу Коломойського.

Залізна спайка

Конфлікт двох потужних політичних фігур укотре оголив одну з ключових проблем розвитку української держави, яка стоїть на заваді її повноцінної демократизації: злиття державних і бізнесових посад, яке дозволяє одним і тим же особам збагачуватися за рахунок доступу до державних ресурсів і посилювати свій політичний вплив завдяки наявності значних фінансових ресурсів. Прийнятий парламентом закон про акціонерні

На наявність особистого інтересу глави держави у зміні керівництва «Укратранснафти» може вказувати і той простий факт, що сам він досі лишається олігархом, який непрямо володіє низкою компаній.

Очевидно, що в цьому конфлікті можна відшукати і політичний пласт. Попри небажання экс-губернатора Дніпропетровщини засновувати власну політичну силу чи брати участь у національних виборах, його популярність у суспільстві, зокрема в південних регіонах країни, є високою. Відповідно, рішення про відставку Коломойського могло задовольнити обидві сторони конфлікту: для Порошенка це означає послаблення політичного впливу його потенційного суперника, у той час як Коломойський міг суттєво втратити свою популярність, якби продовжував іти на загострення конфлікту. Такі міркування, втім, не означають, що колишній голова Дніпропетровської ОДА відмовився від політичної кар'єри – її продовження ми, вочевидь, матимемо змогу побачити вже на цьогорічних місцевих виборах.

товариства здатен стати правильним кроком на шляху до відсторонення приватних осіб від експлуатації держави для особистого збагачення. Такими ж кроками можуть стати проведення незалежних аудитів діяльності керівників державних компаній, яких підозрюють у зловживанні службовим становищем на користь приватних осіб, і запровадження прозорого конкурсного відбору на посади керівників державних підприємств.

Крім того, важливим є усунення вибіркової в боротьбі держави за повернення контролю над власними активами. Очевидно, що подібні до Коломойського схеми «викачування» державних коштів через призначення лояльного менеджменту чи навіть приватизацію державних компаній використовують й інші українські олігархи, зокрема Рінат Ахметов і Дмитро Фірташ. Тому міркування

справедливості вимагають аналогічних кроків і по відношенню до цих фігур. Зрештою, сам Президент Порошенко має врешті-решт позбутися статусу олігарха, продавши власні компанії, як він обіцяв це зробити одразу після перемоги на президентських виборах. Без таких дій очікувати на розірвання корупційної зв'язки держави і бізнесу буде важко.

Висновки

Отже, відставку Ігоря Коломойського з посади голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації можна розглядати і як закономірне усунення олігарха з посади державного посадовця, і як наслідок його політичного й бізнесового конфлікту з оточенням Президента Порошенка. Очевидно, втім, що справжня боротьба з олігархізацією української політики має передбачати не лише відсторонення лояльних до Коломойського осіб від контролю над державними компаніями, а й аналогічні дії по відношенню до інших українських олігархів, а також зміна законодавчих правил, що б унеможливила незаконне збагачення приватних осіб за рахунок державних структур.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Олексій Сидорчук

Редактор випуску: Ірина Філіпчук